

Psychoanalityk wobec dramatu uchodźców na granicy Polski, na granicy człowieczeństwa

Opinia z 17 października 2021

Od sierpnia na granicy polsko-białoruskiej trwa dramat – do lasu, na bagna wypychani są przerażeni, wygłodzeni, zziębnięci ludzie, błagający o azyl w naszym kraju. Część z nich jest ciężko chora. Część z nich nie przeżyła. W nieludzki sposób narażane jest życie i zdrowie dzieci. Straż Graniczna informuje, że wobec uchodźców stosowana jest „procedura z rozporządzenia, czyli zostają doprowadzeni do linii granicznej”.

Komisarz praw człowieka Rady Europy, Dunja Mijatović, oświadczyła, że „cofanie ludzi z powrotem na granicę, odmawianie im dostępu do sprawiedliwych procedur azylowych lub zwyczajne pozostawianie ich w sytuacji zagrożenia humanitarnego, nie może być reakcją państwa członkowskiego Rady Europy, związanego Europejską Konwencją Praw Człowieka, konwencją dotyczącą statusu uchodźców i innymi międzynarodowymi instrumentami praw człowieka”. Zwraca ona także uwagę na stanowisko komisarza Narodów Zjednoczonych do spraw uchodźców, który wzywa do natychmiastowego działania i znalezienia takiego rozwiązania, które pozwoli bronić praw ludzi koczujących na granicy oraz zaspokoić ich podstawowe potrzeby. W Preambule Powszechnej Deklaracji Praw Człowieka ONZ zapisano prawo wszystkich ludzi do korzystania z wolności od strachu i nędzy. Mówi ona również o uznaniu przyrodzonej godności i równości wszystkich członków wspólnoty ludzkiej. „Brak poszanowania i pogarda dla praw człowieka doprowadziły do aktów barbarzyństwa, które wstrząsnęły sumieniem ludzkości, a nadejście świata, w którym ludzie będą korzystać z wolności słowa i przekonań oraz wolności od strachu i niedostatku, ogłoszono jako najwznioślejsze dążenie ludów.” Rząd polski podpisał tę Konwencję w latach 50. XX wieku.

Natomiast w Preambule Kodeksu Etycznego czytamy, że Kodeks Etyczny Polskiego Towarzystwa Psychoanalitycznego odzwierciedla wartości humanistyczne, zasady psychoanalityczne oraz obowiązki zawodowe psychoanalityków wobec nie tylko pacjentów, kolegów i instytucji ale także wobec społeczeństwa oraz że naszym powołaniem jako psychoanalityków jest niesienie pomocy. Część II Kodeksu dotycząca Podstawowych wartości, w tym Praw człowieka, wskazuje na to, że psychoanalityk nie może uczestniczyć ani przyczyniać się do naruszenia podstawowych praw człowieka, określonych w Deklaracji Praw Człowieka ONZ.

Tymczasem znaleźliśmy się w roli świadków przemocy. KE stoi na stanowisku, że przyczyniać się do łamania praw człowieka można także w sposób bierny: poprzez milczenie, brak reakcji, obojętność, a pozostawanie niemymi świadkami przemocy, która odbywa się na naszych oczach jest postawą nieetyczną.

Członkinie Komisji Etycznej:

Małgorzata Ojrzyńska, Kinga Prochownik, Ewa Głód